

# OECD-tason linjauksia avoimesta tieteestä

Fakta Julkaistu 10.11.2014 klo 18:06 Kirjoittaja Päivi Rauste

Parhailaan käynnissä oleva OECD:n [Open Science -projekti](#) haluaa selvittää, miten avoimesta tieteestä tehdään todellisuutta.

Tieteen ja tutkimuksen toimintaympäristö on muuttunut oleellisesti, koska digitalisoituminen on mullistanut tutkimustoiminnan ja tuonut mm. uusia tapoja vaihtaa informaatiota. Tämän vuoksi on myös aika päivittää tiedettä koskevia suosituksia ja linjauksia vastaamaan tämän hetken tilanteeseen.

Internetin palvelut luovat uusia mahdollisuuksia julkaista ja jakaa tutkimusprojektien aineistoja, julkaisuja sekä suuriakin datasettejä. Tietoverkon kautta tieteen tulokset ovat saman tien muiden tutkijoiden, yritysmaailman ja yhteiskunnan käytettävissä. Tämän seurauksena nykyään on mahdollista hyödyntää ja uudelleenkäyttää tutkimusaineistoja, niin tutkimusjulkaisuja kuin datakokoelmiakin, ilmaiseksi tai hyvin pienin kustannuksin. Samalla tieteestä on tullut hyvin dataintensiivistä, eli käytettävissä olevan tiedon analysointi on korostunut. Mahdollisuudet aivan uudenlaiseen yhteistyöhön ja tiedon välittämiseen sekä uusien tutkimusmenetelmien käyttöönottoon ovat kasvaneet merkittävästi.

## Open Science – OECD-projektin tavoitteet

OECD:n Open Science -projektissa mukana olevat maat (Suomi mukaanlukien) tuottavat yhteistyössä selvitysraportin avoimen tieteen tämän hetkisestä tilanteesta ja vallitsevista käytännöistä. Raportin julkaisun yhteydessä, keväällä 2015, julkaistaan myös OECD:n laajuiset poliittiset linjaukset ja uudet suositukset avointa tiedettä koskien. Linjauksilla pyritään vahvistamaan mm. tieteen luotettavuutta sekä tieteen mahdollisuuksia tasa-arvon edistäjänä. Toisaalta halutaan kasvattaa tieteen yhteiskunnallisia ja taloudellisia hyötyjä, mutta myös lisätä innovaatiotoimintaa.

## Linjaukset

Niin OECD:n jäsenmaissa kuin useissa muissakin maissa on kehitteillä tällä hetkellä periaatteita, ohjeistuksia ja hankkeita tieteen avoimuuden lisäämiseksi (STI Outlook 2014). Toimintatapoja kehitetään sekä kansallisella tasolla että institutionaalisella tasolla, kuten yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa. Käyttöön otettavat keinot vaihtelevat säännöistä/vaatimuksista kannustimiin sekä uusien käytäntöjen mahdollistajiin. Vaatimuksista esimerkkinä voidaan mainita rahoittajien vaatimukset tietynlaisen avoimuuden muotojen toteuttamiseen edellytyksenä rahoituksen saamiselle. Kannustimina voidaan pitää avoimen julkaisemisen rahallista tukemista tai meriitin muodostumista avoimien datasettien kautta. Mahdollistajina voidaan pitää esimerkiksi toimivan infrastruktuurin kehittämistä datan tai artikkelien jakamista varten tai avoimen tieteen taitojen kouluttamista.

Edellisen kerran OECD on tehnyt avoimesta tieteestä linjauksia vuonna 2007 ([OECD Principles and Guidelines for Access to Research Data from Public Funding](#)). Näitä linjauksia on tarkoitus tämän projektin puitteissa tämentää ja päivittää nykyisiä tarpeita vastaaviksi. Uusilla linjauksilla pyritään edesauttamaan sitä, että julkisen rahoituksen tutkimuksista saataisiin mahdollisimman suuri hyöty.

Linjauksia tehdessä täytyy kuitenkin ottaa huomioon OECD-maiden erilaiset lähtökohdat, toimintaympäristöt ja erilainen lainsäädäntö mm. immateriaalioikeuksien suhteen. Lainsäädännön ja käytäntöjen yhtenäistämistä pitää pyrkiä myös edistämään. Tärkeintä avoimen tieteen linjauksia muodostettaessa on kuitenkin varmistaa, että tutkijoille annetaan tunnustus heidän tekemästään työstä, ja että heitä kannustetaan oikealla tavalla työnsä tulosten jakamiseen.

Projektin vetäjä Mr. **Mario Cervantes**; Senior Economist, Head of Secretariat for the OECD's Working Party sekä Dr. **Giulia Ajmone Marsan**, Economist, Directorate for Science, Technology and Innovation, OECD tulevat kertomaan kyseisestä projektista Avoimen tieteen foorumissa, Helsinki, Bio Rex, 25.11.2014. [Ohjelma ja ilmoittautuminen](#).



Dr. Giulia Ajmone Marsan, Economist, Directorate for Science, Technology and Innovation, OECD

**Lähteet:**

OECD (2007), OECD Principles and guidelines for access to research data from public funding, OECD Publishing

OECD (2014) OECD Science, Technology and Industry *Outlook 2014*, OECD Publishing

